

Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Бібліотека

Митець багатогранного таланту

***Рекомендаційний список літератури до
125-річчя від дня народження
М.Т. Рильського***

Інформаційно-бібліографічний відділ

**Вінниця
2020**

Є сотня мов, а правда лиш одна...

М. Рильський

"Лицар краси і добра" Максим Рильський – перекладач, академік, фольклорист, талановитий педагог. Та передусім Максим Тадейович – видатний поет, продовжувач славних традицій класичної літератури.

Народився Максим Тадейович Рильський 19 березня 1895 року в Києві, в небагатій, але знаній шляхетній родині. Батько майбутнього поета, Тадей Розеславович – відомий український культурно-освітній діяч, етнограф, фольклорист, педагог. Мати, Меланія Федорівна, проста селянка з села Романівки Попільнянського району на Житомищині. Вона була втіленням народної моралі, мудрості, доброти. Зростав малий Максим під благотворним впливом материнської пісні, дружби із селянськими хлопчиками, захоплюючись розкішною красою Романівки, зеленими берегами невеличкої, але чарівної річки Унави. Тут він провів дитячі та юнацькі роки, тут розвивався і міцнів його щедрий поетичний талант, формувався світогляд, зародилася незгасна любов до рідної землі. Малий Максим багато читав, і потяг до поетичної творчості прокинувся у нього рано. Перші віршовані рядки він написав у семирічному віці. Уже в 1907 році в газеті «Рада» побачив світ його перший вірш «Сон».

Здібний і добре підготовлений хлопчик вступив відразу до третього класу приватної гімназії в Києві. У гімназійні роки він продовжує писати вірші, а в 1910 році виходить його перша збірка «На білих островах». Закінчивши гімназію, в 1915 році Рильський вступив на медичний, а потім перейшов на історико-філологічний факультет Київського університету. Але через революцію та громадянську війну змушений був покинути навчання та переїхати в село. Протягом десяти років з 1919 по 1929 учителював у Романівці, а потім у Вчорайшому і Бровках. Рідній Романівці Максим Рильський присвятив чимало поезій: «У Романівському запусті», «Моїй Романівці», «Моє село»; про події в Романівці розповідають такі вірші, як «Взабрід», «Дитинство», «Літо і весна». Пісня, українська народна творчість, природа Житомищини постійно присутні в творчості майстра.

Складний і суперечливий був творчий шлях поета. Збірка, яка засвідчила появу видатного поета – книга «Під осінніми зорями», яка вийшла у 1918 році. Кожна наступна книга – це сходинка у творчому зростанні Максима Рильського як поета. Третя збірка віршів «Синя далечінь» побачила світ у 1922 році. Реальне життя поступово, але неухильно відобразилось на сторінках його книг: «Крізь бурю і сніг», «Тринадцята весна», «Гомін і відгомін». У березні 1931 року Максим Тадейович був заарештований і

звинувачений у неіснуючих злочинах, проте він продовжував творити. У 1932 році з-під пера поета з'явилася збірка поезій «Знак терезів». На весь голос зазвучала поезія Рильського в роки Другої світової війни. Вийшли збірки: «За рідну землю», «Слово про рідну матір», «Неопалима купина» та ін. У 1943 року виходить поема «Жага». Останній період творчості поета ознаменований збірками поезій «Троянди й виноград», «Далекі небосхили», «Зимові записи» та книгою роздумів «Вечірні розмови». Їх поява – це справжній триумф української літератури період духовної «відлиги». Олесь Гончар назвав вірші збірки «Троянди й виноград» шедеврами видатного майстра.

Помер Максим Тадейович Рильський після тяжкої хвороби 24 липня 1964 року у Києві.

1. **Антологія української поезії.** Українська радянська поезія. В 6-ти т. Т. 4. Твори поетів, які ввійшли в літературу в 1917-1932 рр. – Київ : Дніпро, 1985. – 422 с.
2. **Антологія української поезії.** Українська радянська поезія. В 6-ти т. Т. 6. Твори поетів, які ввійшли в літературу в 1958 рр. – Київ : Дніпро, 1986. – 445 с.
3. **Бернадська Н. І.** Українська література ХХ століття : навч. посіб. для старшокласників та вступників до вищих навч. закл. / Н. І. Бернадська. – 3-тє вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2006. – 271 с.
4. **Вервес Г. Д.** Максим Рильський в колі слов'янських поетів / Г. Д. Вервес. – К : Наукова думка, 1972. – 310 с.
5. **Грабович Г.** До історії української літератури : дослідження, есеї, полеміка / Григорій Грабович. – Київ : Критика, 2003. – 632 с.
6. **Зорук Б.** Максим Рильський відбив дружину у ... товариша / Б. Зорук // Вінничанка. – 2015. – №12. – С. 22.
7. **Історія української літератури ХХ століття .** У 2 кн. : підручник. Кн.1. Перша половина ХХ ст. / за ред. В. Г. Дончика. – Київ : Либідь, 1998. – 464 с.
8. **Історія української літератури ХХ століття.** У 2 кн. : підручник. Кн.2. Друга половина ХХ ст. / За ред. В. Г. Дончика. – Київ : Либідь, 1998. – 456 с.
9. **Кацнельсон А. І.** Про поезію : Вибрані статті / А. І. Кацнельсон. – К. : Дніпро, 1977. – 246 с.
10. **Кирилюк Є.** Слово, віддане народові : вибрані праці / Є. Кирилюк. – Київ : Дніпро, 1972. – 400 с.

11. **Рева Л.** Постаті Великої Волині: Максим Рильський в історії української та світової культури / Л. Рева // Вісник Книжкової палати. – 2017. – № 11. – С. 48-52.
12. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Наука. Критика. Публіцистика. Т.12. Літературно-критичні статті / М. Рильський ; Ред. О.І. Дей. – Київ : Наукова думка, 1986. – 536 с.
13. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Наука. Критика. Публіцистика. Т.15. Мистецтвознавчі статті / М. Рильський ; Ред. М. М. Гордійчук. – Київ : Наукова думка, 1986. – 544 с.
14. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Наука. Критика. Публіцистика. Т.14. Літературно-критичні статті / М. Рильський ; Ред. Г.Д. Вервес. – Київ : Наукова думка, 1986. – 544 с.
15. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Наука. Критика. Публіцистика. Т.13. Літературно-критичні статті / М. Рильський ; Ред. І.О. Дзевєрін. – Київ : Наукова думка, 1986. – 624 с.
16. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Наука. Критика. Публіцистика. Т.17. Публіцистика 1935-1952 / М. Рильський ; Ред. тому С.Д. Зубков. – Київ : Наукова думка, 1987. – 512 с.
17. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Наука. Критика. Публіцистика. Т.16. Фольклористика, теорія перекладу, мовознавство / М. Рильський ; Ред. тому О.І. Дей, В.М. Русанівський. – Київ : Наукова думка, 1987. – 600 с.
18. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Наука. Критика. Публіцистика. Т.18. Публіцистика 1953-1964 / М. Рильський ; Ред. тому С.Д. Зубков. – Київ : Наукова думка, 1988. – 760 с.
19. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.1. Поезії 1907-1929. Проза 1911-1925 / М. Рильський ; Ред. С.А. Крижанівський. – Київ : Наукова думка, 1983. – 535 с.
20. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.2. Поезії 1930-1941 / М. Рильський ; Ред. С.А. Крижанівський. – Київ : Наукова думка, 1983. – 431 с.
21. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.3. Поезії 1941-1950 / М. Рильський. – Київ : Наукова думка, 1983. – 439 с.

22. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.5. Поетичні переклади / М. Рильський ; Ред. Н.Є. Крутікова. – Київ : Наукова думка, 1984. – 455 с.
23. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.4. Поезії 1949-1964 / М. Рильський ; Ред. Л.М. Новиченко. – Київ : Наукова думка, 1984. – 424 с.
24. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.6. Поетичні переклади / М. Рильський ; Ред. С.А. Крижанівський. – Київ : Наукова думка, 1984. – 440 с.
25. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.7. Поетичні переклади / М. Рильський ; Ред. Г.Д. Вервес. – Київ : Наукова думка, 1985. – 380 с.
26. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.8. Поетичні переклади / М. Рильський ; Ред. Г.Д. Вервес. – Київ : Наукова думка, 1985. – 328 с.
27. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.9. Поетичні переклади / М. Рильський ; Ред. Д.В. Застонський. – Київ : Наукова думка, 1985. – 496 с.
28. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.10. Поетичні переклади / М. Рильський ; Ред. Г.Д. Вервес. – Київ : Наукова думка, 1985. – 568 с.
29. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах : Художні твори. Т.11. Поетичні переклади / М. Рильський ; Ред. Д.В. Застонський. – Київ : Наукова думка, 1985. – 344 с.
30. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах. Т.19. Автобіографічні матеріали. Записні книжки. Листи (1907-1956) / М. Рильський ; Ред. Л.М. Новиченко, Б.М. Рильський. – Київ : Наукова думка, 1988. – 704 с.
31. **Рильський М.** Зібрання творів у двадцяти томах. Т.20. Листи (1957-1964) / М. Рильський ; Ред. Л.М. Новиченко, Б.М. Рильський. – Київ : Наукова думка, 1990. – 896 с.
32. **Українське слово** : Хрестоматія Української літератури та літературної критики ХХ століття. Кн. 4. Культурно-історична епоха модернізму. Пізній модернізм (1961-1991). Постмодерна література дев'яностих років / Упоряд., фахове редагування та бібліогр. довідки проф. В. Яременка. – В 4-х кн.; 2-ге вид., змін., доопрац., доп. – Київ : Аконт, 2001. – 800 с.
33. **Українське слово** : Хрестоматія Української літератури та літературної критики ХХ століття. Кн. 3. Культурно-історична епоха соцреалізму (тоталітаризму) і активного йому спротиву

(антитоталітаризму) - 1941-1991 рр. / Упоряд., фахове редагування та бібліогр. довідки проф. В. Яременка. – В 4-х кн.; 2-ге вид., змін., доопрац., доп. – Київ : Аконіт, 2001. – 800 с.

34. **Українське слово** : Хрестоматія Української літератури та літературної критики ХХ століття. Кн. 2. Культурно-історична епоха модернізму. Високий (розвинутий) модернізм (1922-1940): від "Антології" (1920) і "Камен" (1924) М. Зерова до "Поезій" (1940) В.Свідзинського / Упоряд., фахове редагування та бібліогр. довідки проф. В. Яременка. – В 4-х кн.; 2-ге вид., змін., доопрац., доп. – Київ : Аконіт, 2001. – 800 с.

35. **Українське слово** : Хрестоматія Української літератури та літературної критики ХХ століття. Кн. 1. Культурно-історична епоха модернізму. Ранній модернізм: від "Зав'ялого листя" (1896) І. Франка до "В космічному оркестрі" (1921) П. Тичини / Упоряд., фахове редагування та бібліогр. довідки проф. В. Яременка. – В 4-х кн.; 2-ге вид., доп. – Київ : Аконіт, 2001.– 800 с.

36. **Ціон В.** Кругообіг добра / В. Ціон // Дзеркало тижня. – 2015. – 5 груд. – С. 11.

37. **Ціон В.** Максим Рильський: "Ви заливаєте кров'ю нашу землю!" / В. Ціон // Дзеркало тижня. – 2015. – 21 берез. – С. 10.

38. **Шаров І. Ф.** 100 видатних імен України / І. Ф. Шаров. – Київ : Альтернатива, 1999. – 496 с.

Підготувала завідувач інформаційно-бібліографічного
відділу Карпусь Л.В.